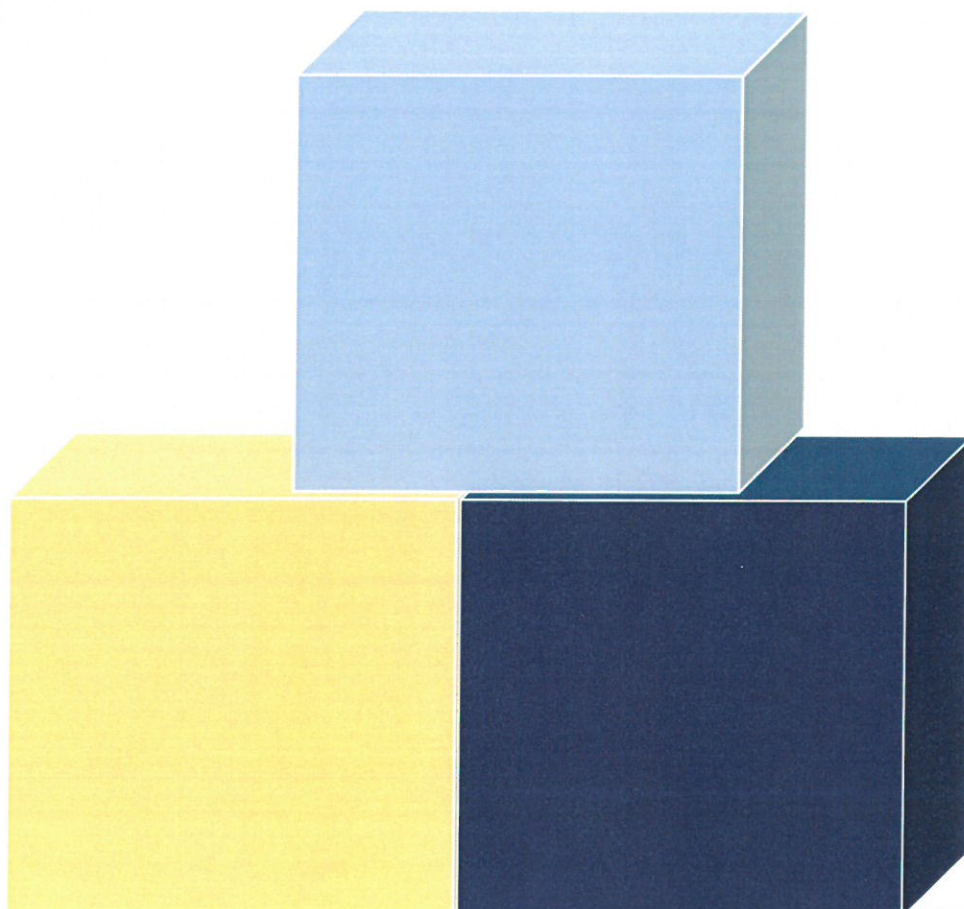

Ds. D.L. Aangeenbrugschool

Jaarstukken 2018

Willem Andriessenlaan 4
4536 CA TERNEUZEN

Telefoon: (0115) 612 977

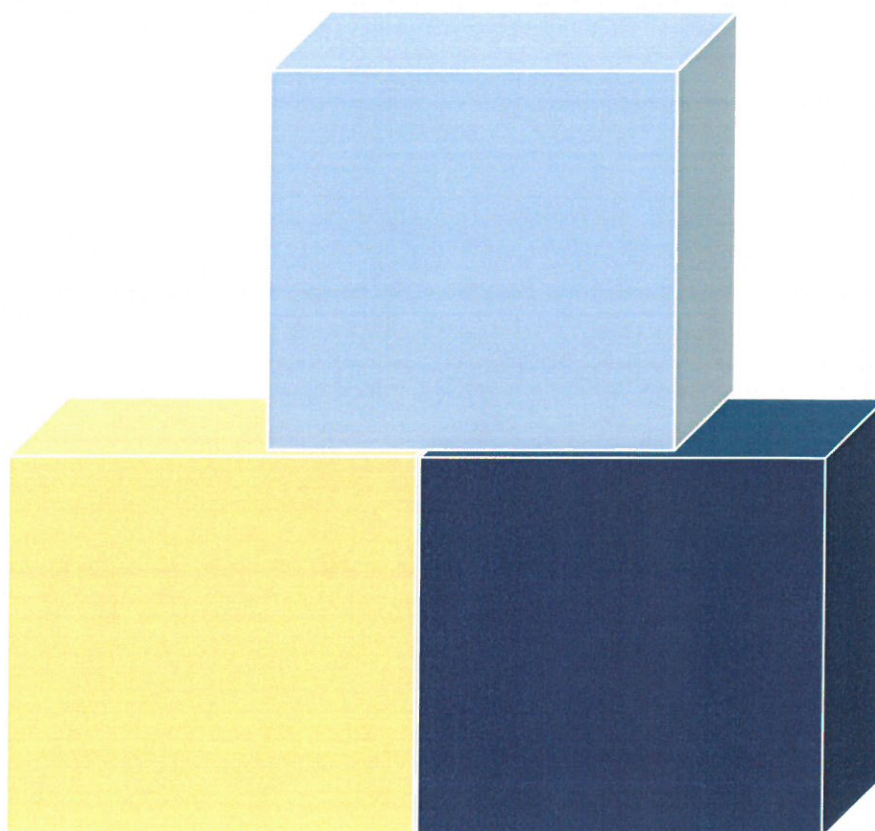
Behorende bij onze verklaring d.d.

E-mail: denotetel@astrium.nl 21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Ds. D.L. Aangeenbrugschool

Bestuursverslag *2018*

Willem Andriessenlaan 4
4536 CA TERNEUZEN

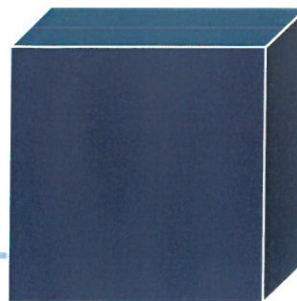
Telefoon: (0115) 612 977

E-mail: denotter@dlagb.nl
Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Voorwoord

Met veel genoegen presenteren wij u het bestuursverslag over het jaar 2018 van de ds. D.L. Aangeenbrugschool.

In dit bestuursverslag willen we alle belanghebbenden en belangstellenden, vooral de ouders van de kinderen op school, met wie we samen de kinderen opvoeden en toerusten, informeren over datgene wat de school het afgelopen jaar heeft gedaan.

In een bestuursverslag kan dat natuurlijk niet op het niveau van uw kind, daar zijn bijvoorbeeld de contactavonden of luistergesprekken voor. Maar u zal er in hoofdlijnen aantreffen wat we konden betekenen voor de kinderen die aan onze zorgen zijn toevertrouwd. Daarnaast geeft dit verslag een inzicht in de meer zakelijke, financiële kant van de school.

Ook in 2018 zijn de ontwikkelingen op het onderwijsgebied doorgegaan. We merken dat de druk op leerkrachten toeneemt om steeds meer stof in de les te stoppen en steeds meer de opvoedende taak ter hand te nemen. Dat alles heeft ons doen besluiten om de pedagogiek en didactiek beter te doordenken en te verfijnen. Met name de eigen verantwoordelijkheid van de kinderen moet wat sterker worden aangeleerd. We merken dat kinderen vaak op de leerkracht leunen, terwijl ze dingen best zelf kunnen.

Zo moeten we steeds het kernpunt van ons onderwijs aandacht blijven geven, namelijk het onderwijzen van de kinderen. Niet alleen in het rekenen of de taalles, maar ook bij de zaakvakken.

Het allerbelangrijkste onderwijs is echter het onderwijs in Gods Woord. Dat dit onderwijs ook in het jaar 2018 gegeven mocht worden, is genade. Wij hoeven gelukkig niet voor de vrucht op dat werk te zorgen, daar zorgt de Heere zelf voor!

We willen allen die het afgelopen jaar betrokken waren bij de school, mede namens het toezichthoudend bestuur, heel hartelijk bedanken voor de getoonde inzet.

Algemeen directeur,

B.W. de Leeuw

Schooldirecteur,

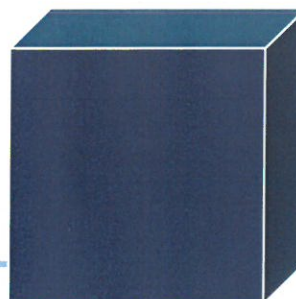
M.K. den Otter

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

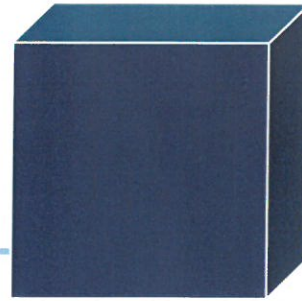
astrium
onderwijsaccountants b.v.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding.....	4
2. School en Bestuur.....	5
2.1. Schoolgegevens	5
2.2. Bestuursstructuur	5
2.3. Bovenschools management	6
2.4 Ontwikkeling aantal leerlingen.....	7
3. Verantwoording Toezichthouders.....	8
4. Verantwoording Adviesraad.....	10
5. Beleid van de school	11
5.1 Missie en visie	11
5.2 Identiteit.....	11
5.3 Beleidsuitgangspunten	11
5.4 Realisatie doelen en vooruitblik	11
5.4.1 Identiteit	12
5.4.2 Onderwijs	12
5.4.3 Personeel en organisatie.....	12
5.4.4 Communicatie.....	13
5.4.5 Huisvesting.....	13
6. Financieel beleid.....	15
6.1. Financiële analyse	15
6.2. Realisatie doelen	18
6.3. Prestatiebox en werkdruggelden.....	19
6.4. Treasurymanagement.....	19
6.5. Continuïteitsparagraaf.....	20
Kengetallen.....	23
Jaarrekening.....	28

1. Inleiding

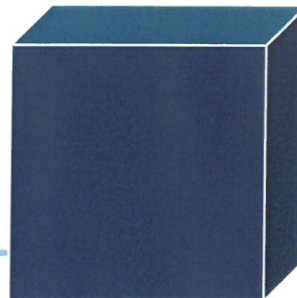

In dit bestuursverslag wordt aandacht besteed aan de financiële activiteiten van de Vereniging tot het verstrekken van Lager Onderwijs op Gereformeerde Grondslag te Terneuzen in het jaar 2018. De valuta in dit bestuursverslag is de Euro. De jaarrekening 2018 is opgesteld door de Dyade te Bergen op Zoom. Deze jaarrekening is gecontroleerd door het accountantskantoor Astrium Accountants. Onder het bevoegd gezag van genoemde vereniging, bevoegd gezag nr. 43005, valt de Ds. D. L. Aangeenbrugschool.

Dit bestuursverslag geeft inzicht aan alle belanghebbenden bij de school over de in 2018 behaalde resultaten in relatie tot de gestelde doelen. Er wordt weergegeven welke doelen gehaald zijn en welke soms niet gehaald zijn en waarom. Ook wordt een korte vooruitblik gegeven naar het jaar 2019.

Het bestuursverslag is opgedeeld in een aantal hoofdstukken. Hoofdstuk 2 gaat over de school- en bestuursgegevens. Hoofdstuk 3 en 4 geven de verantwoording weer van het toezichthoudend bestuur respectievelijk de adviesraad. In hoofdstuk 5 gaat het uitvoerend bestuur in op het gerealiseerde beleid van de school op de gebieden identiteit, onderwijs, personeel en organisatie, communicatie en huisvesting. Omdat bij het bestuursverslag de jaarrekening gepresenteerd wordt, wordt aan het financiële beleid een apart hoofdstuk gewijd. Het financiële beleid is beschreven in hoofdstuk 6, vergezeld van een analyse van de jaarrekening en een analyse van mogelijke risico's. In dit hoofdstuk is ook de continuïteitsparagraaf opgenomen, met de gegevens die de Minister verplicht stelt als het gaat om de continuïteit van de school.

2. School en Bestuur

2.1. Schoolgegevens

Naam school	: Ds. D. L. Aangeenbrugschool
Brinnummer	: 07NE
Administratienummer	: 43005
Juridische structuur	: de rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een verenigingsvorm
Inschrijving KvK	: 40303044, KvK Middelburg

2.2. Bestuursstructuur

Het toezichthoudend bestuur (TB) van de Vereniging tot het Verstreken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag is ultimo 2018:

Voorzitter:	M.W. Stouten
Vice Voorzitter:	D. de Braal
1 ^e Secretaris:	A.I. Verhelst
2 ^e Secretaris:	P. de Putter
1 ^e Penningmeester:	F. Klaassen
2 ^e Penningmeester:	P. Klaassen
Algemeen Adjunct:	
Overige bestuursleden:	P.J. Overbeeke M.L.C. de Bat F. Kolijn J. Vader W. Verboom

De volgende veranderingen hebben in 2018 plaatsgevonden binnen het TB:

- Beëindigd lidmaatschap: Geen.
- Nieuw lidmaatschap: Geen.
- Verandering bestuursfuncties: Geen.

Vanuit het TB is om identiteitsredenen een personeelscommissie gevormd. Deze commissie bereidt de benoemingen van het personeel voor nadat het uitvoerend bestuur een voordracht heeft gedaan.

De school wordt geleid door een gemandateerd uitvoerend bestuur, c.q. directie, deze is ultimo 2018:

Algemeen directeur: ir. B.W. de Leeuw

Schooldirecteur: A. Molenaar, vanaf 01-07-2018 M.K. den Otter

In 2018 is directeur A. Molenaar per 01-08-2018 gestopt en is M.K. den Otter per 01-05-2018 begonnen.

Aan de school is een adviesraad verbonden. In 2018 heeft meer dan 2/3 deel van de ouders opnieuw ingestemd met het hebben van een adviesraad in plaats van een volledige medezeggenschapsraad. In de adviesraad hebben 2 ouders en 2 personeelsleden zitting. Het verslag van de adviesraad vindt u in hoofdstuk 4.

De school is voor passend onderwijs aangesloten bij het Reformatorisch Samenwerkingsverband Passend Onderwijs voor primair onderwijs: Berséba. Er zijn geen verdere ontwikkelingen bij Berséba te melden.

2.3. Bovenschools management

Per 1 juli 2018 is het bestuur van onze Vereniging tot het verstrekken van Lager Onderwijs op Gereformeerde Grondslag te Terneuzen aangesloten bij het *Coöperatief Verband van Christelijke Scholen op Gereformeerde Grondslag regio Zuid-West Nederland W.A.* De coöperatie is in 2006 opgericht om bovenschools management te verzorgen bij de aangesloten leden. De directeur van de coöperatie functioneert als algemeen directeur en uitvoerend bestuurder op de 7 aangesloten scholen.

Vanuit het toezichthoudend bestuur zijn twee leden afgevaardigd naar het coöperatiebestuur en één lid naar de Algemene Ledenvergadering van de coöperatie. Het coöperatiebestuur is werkgever van de algemeen directeur. Het toezichthoudend bestuur heeft directe (maar wel gedeelde) zeggenschap over het takenpakket en het functioneren van de algemeen directeur. De algemeen directeur is integraal eindverantwoordelijk voor de school. Ook houdt hij zich bezig met nieuwe ontwikkelingen die op de scholen afkomen.

De vertegenwoordigers van het toezichthoudend bestuur richting de coöperatie zijn:
 Algemene Ledenvergadering: W. Verboom
 Coöperatiebestuur: M.W. Stouten en A.I. Verhelst

De kosten van de coöperatie worden omgeslagen over de leden van de coöperatie (de schoolbesturen). Dit gebeurt op grond van een vaste voet en een bedrag per leerling. Het resultaat van de coöperatie over het jaar gezien is altijd nihil.

TOEZICHTHOUDEND BESTUUR		
Naam	Nevenfunctie(s)	B/O*
M.W. Stouten 1 ^e voorzitter	Kerkenraadslid GGIN te Terneuzen 2 ^e scriba Generale Synode GGIN Bestuurslid Coöperatief Verband van Christelijke Scholen op Gereformeerde Grondslag regio Zuid-West Nederland Voorzitter Zeeuws samenwerkingsverband gemiddelde schoolgrootte Zuid Manager Kwaliteit, Arbo en Milieu bij een recyclingbedrijf	O O O O B
D. de Braal 2 ^e voorzitter	Bouwkundig Adviseur	B
A.I. Verhelst 1 ^e secretaris	Mede-eigenaar technische groothandel en onderhoudsbedrijf	B
P. de Putter 2 ^e secretaris	Bestuurslid/Penningmeester SGP afdeling Terneuzen Werkplaatschef grondverzetbedrijf	O B
F. Klaassen 1 ^e penningmeester	Tandtechnicus	B
P. Klaassen 2 ^e penningmeester	Hoofd Tekenkamer	B
P.J. Overbeeke	Voorzitter Streekcomité Z-V Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) Kerkenraadslid GGIN te Terneuzen Rij-instructeur	O O B
M.L.C. de Bat	Project-leider	B
F. Koliijn	Logistiek Service Coördinator	B
J. Vader	Project- en procesmanager	B
W. Verboom	Kerkenraadslid GGIN te Terneuzen Productie leider machinebouw Frans Vervaet bv	O B

UITVOEREND BESTUUR

Naam	Nevenfunctie(s)	B/O*
B.W. de Leeuw <i>Algemeen directeur</i>	Vice-voorzitter raad van Toezicht RefSVO Vertrouwenspersoon Ds. Joannes Beukelmanschool en Ds. Petrus van der Veldenschool Voorzitter Landelijk Directiebestuur Lid Regionale Commissie Zeeland van Berséba	O O O O
M.K. den Otter <i>Schooldirecteur</i>	Geen	

* Bezoldigd (B)

* Onbezoldigd (O)

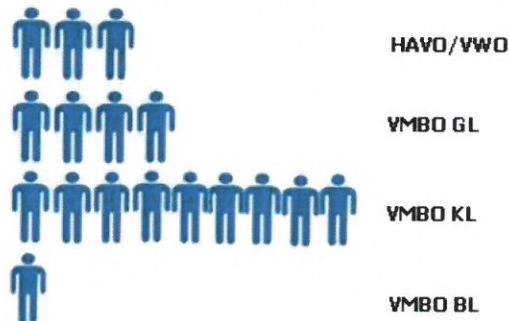
2.4 Ontwikkeling aantal leerlingen

Hierbij is het leerlingaantal weergegeven vanaf 2014 tot en met de prognose 2023. Dit overzicht is afkomstig uit de begroting 2019 en geeft het leerlingverloop goed weer. Het leerlingaantal blijft gelijk. Het leerlingaantal was op de teldatum (1-10-2018): 201. 6 leerlingen hebben een gewicht van 0,30 en 1 van 1,20.

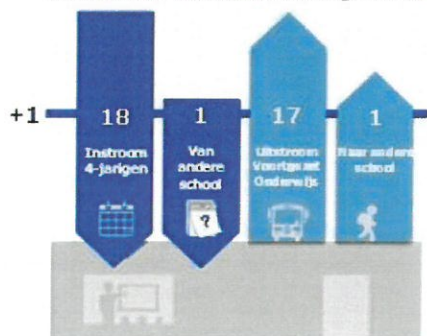
Leerlingaantallen en prognose
Peildatum 1 oktober 2018

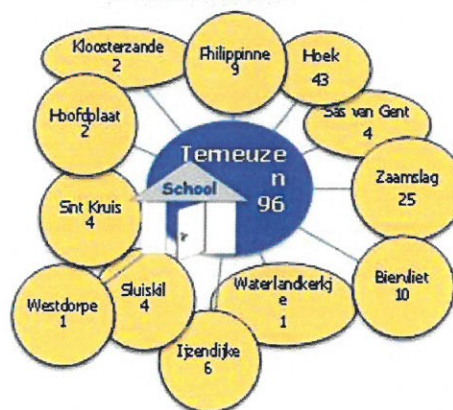
In 2018 vertrokken onze leerlingen naar de volgende vormen van VO

Instroom en uitstroom leerlingen 2018

Uit welke woonplaats komen de leerlingen?
Peildatum 1 oktober 2018

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

3. Verantwoording Toezichthouders

Bestuur

Het toezichthoudend bestuur (TB) heeft in 2018 zes maal vergaderd. De samenstelling van het TB is ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2017.

Het TB is onbezoldigd.

Als (gedeelde) werkgever van het uitvoerend bestuur is er in het afgelopen jaar op toegezien dat het uitvoerend bestuur niet hoger is bezoldigd dan in de WNT is weergegeven.

Governance

Het TB heeft in 2017 de nieuwe Code Goed Bestuur van de PO-raad overgenomen. Daarbij zijn volgens de mogelijkheid die artikel 3 geeft een aantal veranderingen aangebracht:

- In de Opdracht van de school is als eerste toegevoegd: *Ieder kind wordt onderwezen in Gods Woord en de daarop gegronde belijdenisgeschriften om te bereiken dat kinderen hun taak en opdracht in kerk, gezin en samenleving kunnen vervullen naar de eis van Gods Woord;*
- Het maximaal aantal termijnen voor toezichthouders is geschrapt;
- Er is overleg met toezichthouders over nevenfuncties van het bestuur i.p.v. instemming;
- De evaluatie van het toezichthoudend bestuur is eens per twee jaar i.p.v. eens per jaar.

De belangrijkste betrokkenen bij de school zijn de ouders. Zij worden door het uitvoerend bestuur c.q. de directie op de hoogte gehouden van het reilen en zeilen in de school. Het TB communiceert vooral via de ledenvergadering / ouderavond, via een bijdrage in elke schoolkrant en via dit bestuursverslag.

Algemeen toezicht

Het TB houdt toezicht op het functioneren van het bestuur. Dit doet zij vooral door het vaststellen van meerjarige richtinggevende uitspraken, die leiden tot bestuurlijke interpretatie in de vier beleidsplannen van de school. In 2017 is het financieel beleidsplan vernieuwd en voor de komende vier jaren door het TB goedgekeurd.

De uitvoering van de plannen wordt door het uitvoerend bestuur vastgelegd in twee bestuursrapportages (buraps), een over het eerst halfjaar en een over het tweede halfjaar. Daarin verantwoordt het bestuur zich naar de toezichthouders. Uit de buraps zijn geen buitengewone risico's naar voren gekomen en ook uit andere externe bronnen blijken geen extra risico's. Er heeft het afgelopen jaar geen bezoek van de Inspectie van het Onderwijs plaatsgevonden. Naast de interne en externe informatie die het TB tot zich neemt, heeft het TB ook schoolbezoeken afgelegd. In een frequentie van drie maal per jaar bezoeken toezichthouders de klassen. Diverse groepen worden bezocht en er vindt een kort gesprek plaats met de leerkrachten, waarin het TB toetst of de identiteit van de school voldoende gestalte krijgt in de lessen en of de informatie van het bestuur consistent is met die van de medewerkers. Vanuit deze bezoeken is geconstateerd dat de identiteit voldoende doorwerkt in de lessen en dat het bestuur een getrouwe weergave heeft gegeven van de ontwikkelingen binnen de school.

Daarnaast is in het afgelopen jaar de begroting 2019 goedgekeurd, evenals de jaarrekening 2017 inclusief het bestuursverslag. Daarbij is specifiek de rechtmatigheid en doelmatigheid vastgesteld na lezing van het accountantsrapport. De accountant is in december 2018 opnieuw voor een jaar benoemd door het toezichthoudend bestuur.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Specifiek toezicht

Het toezichthoudend bestuur heeft zich het afgelopen jaar naast haar algemene toezicht ook gericht op identiteit.

Het TB heeft in haar vergaderingen met (een afvaardiging van) het uitvoerend bestuur diverse malen als klankbord gefunctioneerd.

Alle informatie overziende concludeert het TB over 2018 dat het uitvoerende bestuur zich houdt aan de richting die aangegeven is door de toezichthouders in de Bestuurlijke Beleidsdocumenten en dat de baten daartoe rechtmatig zijn verworven en de lasten rechtmatig en doelmatig zijn besteed.

Toegankelijkheid en toelatingsbeleid

De school heeft een gesloten toelatingsbeleid. Dat betekent dat alleen die ouders hun kind aan mogen melden en lid van de vereniging worden, die de grondslag van de school van harte onderschrijven en naleven.

Besluit

Als we zien op het afgelopen jaar mogen we wel dankbaar zijn voor alles wat de Heere ons onverdiend heeft gegeven.

We mochten toetreden tot de Coöperatie en een nieuwe directeur benoemen.

"De Heere is aan allen goed, en Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken."

We willen een ieder die zich heeft ingezet voor onze school, op welke manier dan ook, bedanken voor zijn/haar inzet.

Namens het toezichthoudend bestuur,

Voorzitter,
M.W. Stouten

Secretaris,
A.I. Verhelst

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

4. Verantwoording Adviesraad

In de adviesraad is het personeel vertegenwoordigd door Marnel de Jonge en Marijne Dingemanse. De ouders werden vertegenwoordigd door Jeanine van de Berge en Gerdie Verhelst. De adviesraad (AR) heeft in 2018 vijf maal vergaderd. Daarnaast is er in februari 2018 en oktober 2018 vergaderd met het toezichthoudend bestuur.

In februari 2018 is de AR betrokken bij de sollicitatie van Meeuwes den Otter. Er heeft onder andere een gesprek met hem en de AR plaatsgevonden voor zijn benoeming. De AR heeft naar aanleiding van dit gesprek positief advies uitgebracht ten aanzien van de benoeming van Meeuwes den Otter.

In juni 2018 heeft de AR een nieuwsbrief uitgebracht voor de ouders en personeelsleden.

In oktober 2018, kort na het in dienst treden van Meeuwes den Otter en de aansluiting van onze school bij de Cooperatie, heeft de AR met Jan Willem de Leeuw gesproken over de veranderende rol van de AR. Voorstellen vanuit het uitvoerend bestuur worden vanaf oktober 2018 aan de AR voorgelegd met het verzoek deze van een advies te voorzien. Daarna worden de stukken aan het toezichthoudend bestuur toegezonden.

In 2018 hebben we de volgende stukken ontvangen: Begroting 2019, Klachtenregeling, beleidsstuk omtrent Vertrouwenspersonen en de meldcode Mishandeling en huiselijk geweld. Ten aanzien van voorgenoemde stukken heeft de AR positief advies uitgebracht.

Verder is de AR in november 2018 betrokken geweest bij de ouderavond die door Meeuwes den Otter werd georganiseerd. De AR heeft die avond voor koffie en thee gezorgd en heeft de notulen verzorgd.

De samenwerking met het uitvoerend bestuur en toezichthoudend bestuur is goed verlopen.

Namens de adviesraad,

Voorzitter,
Gerdie Verhelst – Boone

Secretaris,
Jeanine van de Wege-van de Berge

5. *Beleid van de school*

5.1 *Missie en visie*

De vereniging is opgericht voor onbepaalde tijd bij notariële akte en stelt zich ten doel: het verstrekken van reformatorisch onderwijs overeenkomstig de hierna genoemde grondslag.

Onze missie is een schoolorganisatie te zijn waarin (ook op de langere termijn) onderwijs wordt gegeven op een dusdanige manier dat onze identiteit doorwerkt en gezien wordt in het gegeven onderwijs en waarin onze kinderen optimaal worden voorbereid voor het werken en leven in een sterk gesecculariseerde samenleving.

Onze school draagt er zorg voor, de haar toevertrouwde kinderen in overeenstemming met Gods Woord en de daarop gegronde belijdenisgeschriften te leiden, te vormen en hulp te verlenen en legt mede de grondslag voor het volgen van aansluitend voortgezet onderwijs. Zij hoopt hiermee te bereiken dat de kinderen hun taak en opdracht in kerk, gezin en maatschappelijke samenleving zoeken te vervullen naar de eis van Gods Woord.

De school heeft een gesloten toelatingsbeleid, alleen kinderen van ouders die de grondslag ondertekenen, worden toegelaten.

5.2 *Identiteit*

Het onderwijs op onze school is gegrond op de Bijbel en de Drie formulieren van Enigheid. Vandaaruit leren we de kinderen in deze wereld te staan.

Dat betekent dat we niet alleen elke dag minimaal een half uur inruimen voor godsdienstonderwijs (Bijbelverhaal, leren van psalmen en vragen en antwoorden uit de Catechismus), maar dat we heel ons onderwijzen en opvoeden funderen op de Bijbelse waarden en normen, waardoor die waarden en normen worden overgedragen op de kinderen.

5.3 *Beleidsuitgangspunten*

Ons uitgangspunt is dat onderwijs en opvoeding onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn. Ons onderwijs sluit aan op en ligt in het verlengde van de opvoeding in het gezin. Voor ons is de driehoek *gezin – kerk – school* erg belangrijk. Als school rusten we onze leerlingen toe voor de toekomstige deelname aan de samenleving vanuit het perspectief dat de mens geschapen is om tot Gods eer te leven.

In ons onderwijs heeft de leerkracht een centrale rol. Hij of zij dient identificatiefiguur te zijn, draagt kennis over en begeleidt leerlingen bij het proces van het zich eigen maken van kennis en kunde. Hij of zij heeft daartoe zowel pedagogische als didactische kwaliteiten.

We vinden het belangrijk dat leerlingen hun werk nauwkeurig en zelfstandig maken. We besteden aandacht aan het omgaan met elkaar in de lessen. Met deze twee elementen zorgen we ervoor dat het kind op cognitief gebied kan presteren en op sociaal gebied kan functioneren. We zijn het als reformatorische school aan onze grondslag verplicht kwalitatief goed onderwijs te bieden. Dit wordt niet alleen gemeten naar resultaten, maar ook naar het welbevinden van de leerlingen.

5.4 *Realisatie doelen en vooruitblik*

Om u inzicht te geven in de werkzaamheden van de school in het jaar 2018 is voor de beleidsonderdelen identiteit, onderwijs, personeel en organisatie, communicatie en huisvesting hieronder kort weergegeven welke ontwikkelingen hebben plaatsgehad en in hoeverre de gestelde doelen gehaald zijn. De doelen zijn vanuit het strategisch beleid door het bestuur vertaald in vier beleidsplannen, het schoolplan, het beleidsplan personeel en organisatie, het huisvestingsplan en het financieel beleidsplan. Naast deze verantwoording aan de achterban wordt tweemaal per jaar verantwoording afgelegd aan het toezichthoudend bestuur via een bestuursrapportage (burap). De financiële ontwikkelingen zijn beschreven in paragraaf 6.3.

5.4.1 Identiteit

In dit onderdeel leest u een verantwoording van de vormgeving van de identiteit in het afgelopen jaar.

Ouders

- Van alle leerlingen op school hebben de ouders de identiteitsverklaring ondertekend.

Lesinhoud

- Iedere lesdag wordt minimaal een half uur besteed aan godsdienstige vorming (Bijbelverhaal, aanleren Psalm, Catechismus en Namen en Feiten, Catechisatie door de Gereformeerde Gemeente in Nederland en de Gereformeerde Gemeente)
- Tijdens de overige lessen besteedt de leerkracht regelmatig aandacht aan Bijbelse zaken als schepping, verwondering, respect, eerlijkheid, etc.

Personeel

- Alle leerkrachten hebben de identiteitsverklaring van onze school ondertekend.
- Iedere Bijbelvertelling is in overeenstemming met de grondslag van de school. De Bijbelse boodschap wordt aan het hart van de kinderen gelegd. Er wordt jaarlijks bij elk lesgevend personeelslid een Bijbelles bijgewoond door directie en/of toezichthouders waarover zij tevreden zijn. Bij ontevredenheid wordt dit door de directie met het personeelslid besproken. Wanneer bij een vervolgbezoek er opnieuw ontevredenheid is wordt dit actief gemeld in de Bestuursrapportage.
- Als (bijvoorbeeld tijdens het functioneringsgesprek) blijkt dat een personeelslid anders is gaan denken over de identiteit, wordt dit actief gerapporteerd in de Burap. Indien een verandering van kerkgenootschap van een personeelslid bekend is geworden bij de directie, wordt dit ook actief gerapporteerd in de Burap.

5.4.2 Onderwijs

In dit onderdeel leest u een verantwoording van de vormgeving van het onderwijs in het afgelopen jaar en een korte vooruitblik op het komende jaar.

- Het aantal doublures in de groepen 3-8 blijft binnen de (door de Inspectie gehanteerde) norm van 3%. Bij afwijken daarvan dient de school dit te onderbouwen.
- De totaalscore voor de CITO-eindtoets ligt op of boven de door de Inspectie vastgestelde ondergrens van de scholengroep (op basis van leerlinggewicht) waartoe de school behoort. In het jaar 2018 behaalde onze school een hoge score.
- Leerkrachten gaan in hun dagelijkse praktijk uit van de pedagogische en didactische uitgangspunten en principes van de school. Dit wordt gemeten op verschillende manieren. Door middel van lesbezoeken door de directie, en het bespreken van het schriftwerk van kinderen.
- Leerkrachten hebben de pedagogische vaardigheden, om een goede sfeer in de klas te krijgen en te houden. Dit wordt geobserveerd met de invullijst van EGGO+ en beoordeeld door de leerkracht. De directie krijgt een indruk van de pedagogische vaardigheden tijdens een lesbezoek.
- Tijdens de leerlingenbesprekingen die een aantal keren per jaar plaatsvinden, waarbij de directeur, IB-er en van elke klas een leerkracht is, blijkt dat de leerkrachten inzichtelijk hebben waar bepaalde problematieken en kansen zijn en ze zijn in staat om (samen met de IB-er) tot een goede aanpak te komen.

In 2019 hopen we bezig te gaan met het schoolplan 2019-2023. Een aantal punten liggen ter overdenking en uitwerking voor ons:

- Aan de hand van de onderdelen identiteit, pedagogiek, didactiek en kwaliteitszorg, denken we na over acties die we uit moeten gaan voeren. Dit houdt o.a. in dat we ons bezinnen op seksuele vorming, sociaal-emotionele ontwikkeling, taalonderwijs en andere vakken.

5.4.3 Personeel en organisatie

In dit onderdeel leest u een verantwoording van de vormgeving van het personeelsbeleid in het afgelopen jaar:

Lesgevend personeel

De beleidsdoelstellingen voor lesgevend personeel zijn:

- de leerkrachten en onderwijsassistenten krijgen per jaar minimaal 1 lesbezoek van de schooldirecteur. Dat is dit jaar op deze wijze uitgevoerd.

- om het jaar worden respectievelijk functionerings- en beoordelingsgesprekken gehouden. Het eerste gesprek met een personeelslid is een functioneringsgesprek. Dit staat voor het jaar 2019 op de agenda.

Schoolleiding

Het is van belang dat de schooldirecteur ingeschreven is in het schoolleidersregister. Met het behalen van het diploma Vakbekwaam schoolleider in het schooljaar 2017-2018 is dat gerealiseerd.

Veiligheid, gezondheid en welzijn

- In het najaar van 2018 zijn de BHV-ers van onze school in twee bijeenkomsten getraind op het gebied van brandpreventie en EHBO. Dit was de jaarlijkse herhalingstraining.
- In het najaar van 2018 hebben we met de school een ontruimingsoefening gehouden. Dit is naar alle tevredenheid verlopen. De actiepunten worden meegenomen naar een volgende oefening.

Ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid

- We streven ernaar om collega's goede begeleiding te geven. Zo creëren we een goede sfeer waarin taakgericht gewerkt kan worden. Daarnaast voorkomen we eventuele langdurige ziekte. In 2018 was 1 collega langdurig ziek.

Seksuele intimidatie, agressie en geweld

- We willen er met elkaar voor zorgen dat seksuele intimidatie, agressie en geweld (pesten) niet voorkomen op onze school. Aan het begin van het schooljaar besteden we hier ruim aandacht aan middels een les. Daarnaast bespreken we in elke personeelsvergadering of er situaties zijn waarin pesten voorkomt en welke acties we dan ondernemen.

In 2018 heeft geen ontslaguitkering plaatsgevonden. Indien uitkering bij ontslag plaats zal vinden, wordt de rechtmatigheid van de uitkering getoetst aan de regels van het UWV en aan de onderwijs-gerelateerde wet- en regelgeving.

5.4.4 Communicatie

Er zijn vele belanghebbenden bij het werk op school. De belangrijkste daarvan zijn de ouders. Zij worden op de hoogte gehouden van het reilen en zeilen op school via verschillende communicatiemiddelen. Elk communicatiemiddel heeft een eigen niveau. Elk jaar is er op school een ledenvergadering bij een vereniging. Hierin wordt vooral gecommuniceerd op beleidsniveau door bestuur en directie. Ook worden hier dit bestuursverslag en deze jaarrekening gepresenteerd. In de schoolgids wordt vooral ingegaan op de soort school die we zijn, op de kwaliteit van het onderwijs en op de organisatie van de school. In de schoolkrant en de nieuwsbrieven worden de ouders op de hoogte gebracht van de (dagelijkse) vorderingen van de groepen. Dit gebeurt ook tijdens de contactavonden.

Tenslotte worden er door de school nog thematische ouderavonden georganiseerd. Deze zijn vooral bedoeld om met de ouders na te denken over een Bijbels of opvoedkundig onderwerp en de doorwerking van de (Bijbelse) opvoeding in de praktijk van alledag, thuis en op school. In 2019 hopen we een ouderavond te hebben op het thema 'smartphone-gebruik' a.d.h.v. de brochure 'Wel slim, niet wijs'.

5.4.5 Huisvesting

In dit onderdeel leest u een verantwoording van de vormgeving van de huisvesting in het afgelopen jaar:

Huisvesting

- Het exterieur van de school verkeert in goede staat.
- Het interieur van de school verkeert in goede staat.
- De installaties werken goed en worden jaarlijks geïnspecteerd, tenzij de fabrikant anders aanbeveelt.
- Het schoolterrein heeft een deugdelijke afrastering, de bestrating vertoont geen gebreken en de beplanting rondom het schoolplein is ongevaarlijk.
- De speelvoorzieningen zijn veilig en worden minimaal elke 3 jaar extern geïnspecteerd en elk kwartaal intern. Deze controles worden gedocumenteerd. Onder en rond de speelvoorzieningen ligt valdempend materiaal.

Onderhoud

- Het meerjarenonderhoudsplan is gebaseerd op minimaal 40 jaar en wordt jaarlijks geactualiseerd. Het meerjarenonderhoudsplan bevat tevens de vervanging van de inventaris.
 - Eenmaal per jaar worden de gebouwen en het materieel door de huisvestingscommissie geïnspecteerd en de bevindingen wordt verwerkt in de MOP. Dit dient uiterlijk in september te zijn gebeurd om de te maken kosten nog in de begrotingen voor het komende jaar mee te nemen.
 - Bij vervanging wordt in principe uitgegaan van de termijnen die zijn vastgelegd in de grondslagen voor de begroting.
 - In de personeelsvergaderingen wordt huisvesting en materieel minimaal 1 maal per jaar geagendeerd. De reacties van het personeel worden voorzien van een advies van de directie in het bestuur besproken.
 - Het onderhoud door externe partijen wordt alleen uitgevoerd door erkende installateurs en gecertificeerde aannemers. De geldende NEN normen en het bouwbesluit (of minimaal gelijkwaardig) worden gevolgd.
- In het afgelopen jaar is de vijfjaarlijkse installatiekeuring uitgevoerd en in orde bevonden.

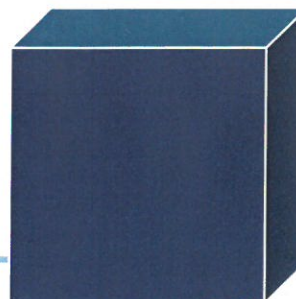
We zijn blij dat de huisvesting in 2018 in goede staat is.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

6. Financieel beleid

Het financieel beleid is geen doel op zichzelf, maar is ondersteunend aan het overige beleid. Het financieel beleid is vormgegeven binnen de in het financieel beleidsplan vastgestelde kaders. De normen die daarin zijn afgesproken zijn weergegeven in Tabel 3. Elk jaar wordt voor 31 december de meerjarenbegroting voor het volgende jaar vastgesteld door het bestuur en goedgekeurd door de toezichhouders. Deze begroting is leidend voor de schoolorganisatie. Binnen de directie wordt de financiële voortgang maandelijks besproken, het bestuur rapporteert driejaarlijks de voortgang aan de toezichhouders. Een onderdeel van de buraps is de financiële ontwikkeling, zodat de planning- en controlcyclus van het onderwijs en van de financiën geïntegreerd zijn.

In dit hoofdstuk zijn ook de gegevens opgenomen die verplicht zijn in het kader van de Handreiking continuïteitsparagraaf (par. 6.4).

Het jaar 2018 was een overgangsjaar. Ten eerste heeft er een directiewissel plaatsgevonden op schoolniveau en ten tweede is de school aangesloten bij de Coöperatie. Dus zowel op organisatorisch niveau als op procedureel niveau zijn verschillende dingen veranderd. Dit transitieproces kost zowel tijd als geld.

6.1. Financiële analyse

Balans

In tabel 1 treft u de balans aan per 31 december 2018. De balans is een momentopname van de vermogensstructuur van een organisatie. De balans is weergegeven tegenover de balans per eind 2017. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Tabel 1 - Balans over 2018 in vergelijking met 2017 in euro's

	31-12-2018	31-12-2017
<i>Immateriële vaste activa</i>	0	0
<i>Materiële vaste activa</i>	112.217	127.606
<i>Financiële vaste activa</i>	0	0
<i>Totaal vaste activa</i>	112.217	127.606
<i>Vlottende activa</i>	870.824	920.560
<i>Totaal activa</i>	983.041	1.048.166
<i>Algemene reserve</i>	314.706	409.147
<i>Bestemmingsreserve publiek</i>	355.179	357.021
<i>Bestemmingsreserve privaat</i>	36.116	41.098
<i>Voorzieningen</i>	127.603	126.154
<i>Langlopende schulden</i>	0	0
<i>Kortlopende schulden</i>	149.437	114.746
<i>Totaal passiva</i>	983.041	1.048.166

Activa

Het totaal van de materiële vaste activa is gedaald, er is meer afgeschreven dan geïnvesteerd. De investeringen die gedaan zijn, zijn investeringen in installaties en in leermiddelen. Binnen de begroting waren geen andere investeringen gepland. De investeringen zijn gedaan met eigen geld. De school heeft geen financieringsbehoefte. De vorderingen zijn toegenomen door een vordering op de gemeente en door hogere overlopende activa. De liquide middelen zijn afgenomen met name door het gerealiseerde resultaat.

Passiva

Het eigen vermogen gedaald door het gerealiseerde resultaat over 2018. De voorzieningen zijn in totaal iets toegenomen. De voorziening onderhoud is gedaald en de voorziening jubilea is iets meer toegenomen.

Het meerjarenonderhoudsplan wordt in 2019 totaal herzien en opgezet conform de systematiek van de andere scholen binnen de coöperatie. Dat zal leiden tot een beter inzicht in de voorziening onderhoud en tot een goed totaaloverzicht van het onderhoud (in theorie) de komende 40 jaren.

Tabel 2 - Exploitatie over 2018 in vergelijking met de begroting 2018 en de realisatie in 2017 in euro's

	<i>Realisatie 2017</i>	<i>Begroting 2018</i>	<i>Realisatie 2018</i>
Baten			
<i>Rijksbijdragen OCenW</i>	990.097	1.004.782	1.062.592
<i>Overige overheidsbijdragen</i>	27.725		31.946
<i>Overige baten</i>	38.632	15.300	36.987
Totaal baten	1.056.454	1.020.082	1.131.525
Lasten			
<i>Personele lasten</i>	929.571	906.117	1.007.977
<i>Afschrijvingen</i>	26.227	21.032	23.376
<i>Huisvestingslasten</i>	46.812	47.542	50.187
<i>Overige instellingslasten</i>	123.975	75.525	151.297
Totaal lasten	1.126.585	1.050.216	1.232.837
Saldo baten en lasten	-70.131	-30.134	-101.312
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>	505	2000	47
Totaal resultaat	-69.626	-28.134	-101.265

Exploitatie

De begroting van 2018 liet een resultaat zien van afgerond € 28.100 negatief. Uiteindelijk resulteert een resultaat van afgerond € 101.300 negatief: een verschil van afgerond € 73.200. Het resultaat over het boekjaar 2017 bedroeg afgerond € 69.600 negatief.

In tabel 2 treft u de exploitatierekening aan over 2018 in vergelijking met het exploitatieresultaat van 2017.

Het resultaat van 2018 is ten opzichte van 2017 gedaald met € 31.600. De belangrijkste verschillen tussen de twee jaren zijn de volgende.

- De rijksbijdragen zijn fors toegenomen door extra gelden voor de cao verhoging voor het personeel, met name de leerkrachten en door extra werkdrukgeden.
- Daardoor zijn de personele lasten ook fors toegenomen. Naast deze toename is ook een extra bedrag toegekend aan de voormalige directeur vanwege extra werkzaamheden bij de afronding van zijn taak.
- Er waren in 2018 twee langdurig zieken, die vervangen zijn. In 2017 was er één langdurig zieke. Omdat de school eigenrisicodrager is, betaalt de school deze kosten zelf.
- De administratie en beheerlasten zijn hoger door aansluiting bij de coöperatie.
- De uitgave aan leermiddelen zijn hoger uitgevallen dan in 2017.
- Er zijn in 2018 kosten gemaakt voor werving en selectie van een schooldirecteur.

Het begrote resultaat 2018 wijkt € 73.200 af van het gerealiseerde resultaat. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn de volgende.

- De begroting bevat alleen de schoolbegroting, de realisatie bevat ook de realisatie van de vereniging inclusief het vervoer. Dit heeft een effect van € 49.500 op de inkomsten, € 63.000 op de uitgaven en € 13.500 op het resultaat.
- Binnen de begroting waren de overige overheidsbijdragen begrepen in de rijksbijdragen.
- De extra middelen vanuit het rijk en de bijkomende kosten waren niet bekend tijdens het maken van de begroting.
- De extra uitbetaling aan de directie is niet begroot.
- Er zijn meer uitgaven gedaan aan leermiddelen dan begroot.

Omdat de langdurig zieken geen onderdeel uitmaken c.q. uitmaakten van de normale exploitatie, kan het exploitatieresultaat genormaliseerd worden weergegeven. Dat betekent dat het exploitatieresultaat gecorrigeerd wordt voor deze kosten als resultaat van de gewone bedrijfsvoering. Het gewone (genormaliseerde) exploitatieresultaat over 2018 is € 42.600 negatief voor school en vereniging samen en € 29.100 negatief voor alleen de schoolexploitatie.

De bestemming van het resultaat wordt weergegeven in de jaarrekening. Het resultaat van de private exploitatie wordt toegevoegd aan de private reserve, het resultaat van de publieke exploitatie wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Tabel 3 Liquiditeit, solvabiliteit, weerstandsvermogen en kapitalisatiefactor in 2017 en 2018

	Norm	2018 realisatie	2017 realisatie
Liquiditeit	> 1	5,83	8,02
Solvabiliteit	0,3 < Solv. < 0,8	0,85	0,89
Weerstandsvermogen	35 %	76 %	62 %
Personeelsreserve	43 %	94 %	101 %

Waarbij:

- *Liquiditeit:*
Flottende activa / kortlopende schulden
- *Solvabiliteit:*
Eigen Vermogen (exclusief voorzieningen) / balanstotaal
- *Weerstandsvermogen:*
(Eigen Vermogen -/- Materiële Vaste Activa) / totale rijksbijdragen
- *Kapitalisatiefactor:*
(Balanstotaal minus MVA gebouwen) -/- totale baten

Kentallen

In tabel 3 is per financiële parameter weergegeven wat de gerealiseerde waarde is in 2017 en 2018. Dit is afgezet tegen de normen die weergegeven zijn in het financieel beleidsplan van de school dat in 2018 is

vastgesteld. Voor de kapitalisatiefactor is nog van belang dat de Inspectie een signaleringsnorm hanteerde van 0,90.

De kentallen voldoen ruimschoots aan de gestelde doelen. De school heeft veel reserves, maar heeft dit jaar behoorlijk ingeteerd en zal dat in 2019 ook gaan doen. Het uitvoerend bestuur wil gezien de reservepositie niet op voorhand het personeelsbestand verkleinen. De veranderingen moeten eerst een jaar neerdalen en in de begroting van 2020 zal meer gekeken worden naar de structurele beperking van uitgaven, indien dan nodig.

6.2. Realisatie doelen

De financiële middelen zijn gebruikt om onderwijs te geven aan de kinderen. De grootste kosten lagen op het personele vlak (82%), de andere kosten waren materiële kosten.

Voor de toekomst worden nu geen andere risico's voorzien dan opgenomen in het weerstandsvermogen.

In het financieel beleidsplan zijn doelen opgenomen over de vermogenspositie, het optimale onderwijsproces en de administratieve organisatie. Er is beschreven dat deze doelen in de bestuursrapportage over het vierde kwartaal zullen worden geëvalueerd. Omdat de bestuursrapportage over het vierde kwartaal overgeheveld is naar het bestuursverslag, worden de doelen voor het optimale onderwijsproces en de administratieve organisatie hieronder kort verantwoord. In de vorige paragraaf zijn de doelen betreffende de vermogenspositie uit het financieel beleidsplan al weergegeven en commentariseerd. Het doel met betrekking tot de doelmatigheid van personele en materiële inzet op de scholen wordt door de realisatie van de overige doelen in de begrotings- en verantwoordingscyclus gerealiseerd. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de inzet van middelen doelmatig was. In tabel 4 worden de overige doelen weergegeven en voorzien van een bestuurlijke weging.

Tabel 4 Rapportage van overige doelen uit het financieel beleidsplan over 2017 en 2018

Doel	Rapportage vorig jaar	Huidige rapportage
Het financieel beleid dient voorwaarden te scheppen voor een optimaal onderwijsproces		
De overhead is kleiner of gelijk aan 23 %	Geen	In 2018 was de overhead 10,0%. Dit is samengesteld uit 4 dagen directie en drie dagen schoonmaak.
Het toekennen van een herkenbare plaats aan de financieel administratieve organisatie in de organisatieontwikkeling		
De periodecijfers zijn na maximaal 15 werkdagen beschikbaar	Geen	De cijfers zijn door Dyade per kwartaal opgeleverd. De tijd van 15 werkdagen was niet opgenomen in de afspraken met Dyade, daarom is deze indicator voor 2018 niet van toepassing.
Het aantal correcties in het grootboek per jaar is kleiner dan 15	Geen	In het tweede halfjaar zijn er in totaal 5 correcties geweest.
De (meerjaren)begroting inclusief het Meerjarenonderhoudsplan, het (meerjaren)investeringsplan, de leerling prognose voor de komende 5 jaar en de liquiditeitsbegroting wordt voor 31 december van het jaar voorafgaand aan het boekjaar vastgesteld.	Geen	Dit doel gold nog niet voor de begroting 2018. Deze is pas vastgesteld in de juni vergadering van het schoolbestuur.
De jaarrekening wordt uiterlijk op 29 juni van het jaar volgend op het boekjaar vastgesteld. Deze jaarrekening moet een goedkeurende verklaring over de	Geen	De jaarrekening over 2017 is vastgesteld op de vergadering van het schoolbestuur van juni 2018.

getrouwheid en rechtmatigheid van de accountant bevatten.		
---	--	--

6.3. Prestatiebox en werkdrukgeden

De middelen die vanuit de prestatiebox zijn binnengekomen, zijn besteed aan personele lasten. Door meer personeel te kunnen aannemen, is er meer tijd om te werken aan de onderwijskundige doelen, die mede ingebed zijn in het bestuursakkoord van 2015.

De werkdrukgeden (€ 13.000) zijn na overleg met het team en na positief advies van de Adviesraad ingezet in het schooljaar 2018/2019. De werkdruk gelden zijn volledig besteed aan de personele lasten. In de huidige situatie van overgang van directie en negatieve exploitatie, is met dit geld voorkomen dat personeelsleden zouden moeten afvloeien.

Bestedingscategorie	Besteed bedrag in kalenderjaar	Eventuele toelichting
Personeel	€ 13.000	
Materieel	€ 0	
Professionalisering	€ 0	
Overig	€ 0	
Totaal	€ 13.000	

6.4. Treasurymanagement

De algemeen directeur is als uitvoerend bestuurder verantwoordelijk voor het vermogen van de school, inclusief de private gelden en het op orde houden van de liquiditeiten, zodat de school aan haar korte termijn verplichtingen kan blijven voldoen.

De private en publieke middelen worden niet fysiek, maar wel administratief gescheiden door middel van een kostenplaats. Controle op de treasury voorschriften gebeurt intern door het administratiekantoor en extern door de accountant.

Het merendeel van de liquide middelen is, net als vorig jaar, gedurende het verslagjaar weg gezet op spaarrekeningen van de Rabobank en de Regiobank. Maandelijks wordt het saldo op de lopende rekening gecheckt en zo nodig wordt het saldo afgeroomd of aangevuld om het niet rentedragende saldo zo laag mogelijk te houden. Bij de huidige rentestand wordt dat wat minder frequent uitgevoerd, omdat dit geen financieel voordeel oplevert.

6.5. Continuïteitsparagraaf

In hoofdstuk 5 van dit bestuursverslag hebt u al een inkijk gekregen over de toekomstige beleidsvoornemens van de schoolorganisatie. Het effect van deze beleidsvoornemens op de personele bezetting is weergegeven in Tabel 5.

Tabel 5 Ontwikkeling personeelsbestand en leerlingaantal over de jaren 2018-2021 op 1 oktober van elk jaar

Kengetal	2018	2019	2020	2021
Leerlingaantallen	201	199	201	207
FTE directie	1,0	1,0	1,0	1,0
FTE OP	10,4	10,1	9,6	9,6
FTE OOP	3,0	3,0	3,0	3,0

Het leerlingaantal stijgt de komende jaren iets. Daarom laat het uitvoerend bestuur voorlopig nog even de huidige omvang van het personeel in stand. Dit zal bij de begroting van 2020 naar aanleiding van de nieuwe gegevens heroverwogen worden.

In de begroting 2019 is geconcludeerd dat de school voldoende reserves heeft en een solide positie heeft. Voor de volledigheid is hieronder in Tabel 6 en Tabel 7 de balans en de meerjarenbegroting 2019 voor de komende 3 jaren overgenomen. Er is geen sprake van majeure investeringen de komende jaren (15 % van de baten).

Tabel 6. Meerjarenbalans 2019 zoals vastgesteld door het bestuur van de Ds. D.L. Aangeenbrugschool.

	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
<i>Totaal vaste activa</i>	112.217	145.023	125.306	104.346
<i>Vlottende activa</i>	870.824	815.594	765.170	780.954
Totaal activ	983.041	960.617	890.476	885.300
<i>Algemene reserve</i>	314.706	279.431	270.286	254.914
<i>Bestemmingsreserve publiek</i>	355.179	350.000	350.000	350.000
<i>Bestemmingsreserve privaat</i>	36.116	41.098	41.098	41.098
<i>Eigen vermogen</i>	706.001	670.529	661.384	646.012
<i>Voorzieningen</i>	127.603	138.129	82.921	87.284
<i>Kortlopende schulden</i>	149.437	151.959	146.171	152.004
Totaal passiva	983.041	960.617	890.476	885.300

Uit de beide tabellen blijkt dat met name in 2019 de school nog een negatief exploitatieresultaat heeft. Daarna beweegt het zich om het nulpunt. De vereniging maakt elk jaar verlies doordat de vervoerexploitatie elk jaar negatief uitkomt. Met het toezichthoudend bestuur zal overlegd worden of hier andere mogelijkheden zijn om het vervoer vorm te geven. De vereniging heeft namelijk nog maar € 36.100 aan privaat vermogen en vervoer mag niet betaald worden vanuit de publieke middelen. Dat zou betekenen dat in 2021 de middelen van het toezichthoudend bestuur onvoldoende zijn om de kosten te betalen.

De komende jaren staan er diverse investeringen op het programma, voornamelijk in leermiddelen en ICT. Het Meerjarenonderhoudsplan wordt in 2019 herzien, de veranderingen die daaruit komen, zijn nog niet bekend.

De publieke reserves zijn meer dan voldoende. Er is voldoende geld opzij gezet voor het personele risico en de algemene reserve is groot genoeg om de exploitaties van de komende jaren te kunnen dragen.

Het juiste beeld op de financiën wordt behoorlijk vertroebeld door een aantal langdurig zieken, zowel in 2018 als in 2019. Het uitvoerend bestuur communiceert intensief met deze personeelsleden en ondersteunt hen onder andere door inzet van de arbodienst. We hopen dat zij weer snel deel kunnen nemen aan het arbeidsproces. Van een personeelslid zal helaas in 2019 afscheid genomen moeten worden vanwege twee jaar ziekte.

Tabel 7. *Meerjarenbegroting 2019 zoals vastgesteld door het bestuur van de Ds. D.L. Aangeenbrugschool.*

	2018	2019	2020	2021
Baten				
Rijksbijdragen OCW	1.062.592	€1.064.388	€1.050.675	€1.052.597
Subsidies	0	0	0	0
Overige baten	19.466	€12.600	€12.600	€12.600
Totaal baten	1.082.058	€1.076.988	€1.063.275	€1.065.197
Lasten				
Personele lasten	1.007.977	€956.254	€922.904	€931.509
Afschrijvingen	22.176	€22.806	€23.417	€20.960
Huisvestingslasten	50.187	€50.000	€50.000	€50.000
Overige instellingslasten	47.315	€26.900	€25.700	€25.700
Leermiddelen	42.154	€43.000	€36.900	€38.900
Totaal lasten	1.169.809	€1.098.960	€1.058.921	€1.067.069
Saldo fin. baten en lasten	9	0	0	0
Exploitatiesaldo	-87.742	€-21.972	€4.355	€-1.872
Bestuurssaldo*	-13.523	-13.500	-13.500	-13.500
Geconsolideerd Expl. saldo	-101.265	-35.472	-9.145	-15.372

* Het bestuurssaldo is voor 2019 nog niet meegenomen in de meerjarenbegroting, in de tabel is het saldo over 2018 doorgetrokken naar de volgende jaren.

Voor het financiële deel is een deel opgenomen uit de toekomstparagraaf van de begroting 2019:
De financiële toekomst van de school is op dit moment zeer solide. De school loopt voor zover we nu kunnen nagaan geen onverantwoorde risico's. Er zijn voldoende reserves. Het weerstandsvermogen is voldoende. De meerjarenbegroting baart geen zorgen. De school heeft zelfs een te groot vermogen. De politieke aandacht hiervoor laat zien dat dit een gevaarlijk punt is. Schoolbesturen zouden kunnen worden gedwongen (voor het publieke deel) om een tijdje zonder bekostiging te draaien totdat het vermogen weer op acceptabel niveau is. De school is namelijk geen bank en het toegekende budget moet besteed worden aan onderwijs. Het uitvoerend bestuur wil zich in 2019 samen met het toezichthoudend bestuur bezinnen hoe een deel van dit geld meerjarig ingezet kan worden ter verbetering van de kwaliteit van onderwijs.
Gezien de huidige uitkomst van de jaarrekening, heeft het uitvoerend bestuur besloten om die bezinning vooruit te schuiven naar het schooljaar 2019/2020.

Risico's

Het uitvoerend bestuur heeft in 2017 een financieel beleidsplan vastgesteld. Daarin zijn regels opgenomen rondom de organisatie van de financiën en protocollen ter bewaking van de rechtmatigheid en doelmatigheid van de financiën.

De school heeft een risicobeheersingssysteem ingericht dat bestaat uit twee delen. Ten eerste wordt tweejaarlijks via de tool voor risicomanagement van de PO-Raad bekeken wat de risico's in den brede zijn voor de scholen van de coöperatie. De praktische risico's worden beheerst door beheersmaatregelen, de financiële risico's worden afgedekt via het weerstandsvermogen. Ten tweede wordt jaarlijks bij de begroting door het uitvoerend bestuur nagedacht over de schoolspecifieke risico's voor dat begrotingsjaar. Deze risico's worden in de begroting opgenomen en worden uiteindelijk verantwoord in het bestuursverslag. Dit is pas gebeurd vanaf de begroting 2019, dus in dit jaarverslag vindt nog geen evaluatie plaats van de benoemde risico's.

De algemeen directeur heeft tot taak de wettelijke veranderingen en veranderingen in de cao te signaleren en te beoordelen op relevantie voor de school. De schooldirecteur heeft vervolgens de taak relevante wettelijke veranderingen te implementeren. De belangrijkste wettelijke verandering die in 2017 speelde was de *Wet Bescherming Persoonsgegevens*. Op dit moment is de coöperatie voor de scholen bezig om de vereisten binnen de privacy wetgeving te implementeren binnen de scholen. Het privacyreglement is daartoe in 2017 al vastgesteld.

Met het administratiekantoor is een SLA afgesloten die ervoor zorgt dat de administratieve procedures rondom betalingen en verwerking van de overige financiële gegevens zijn gewaarborgd. De betalingen vinden plaats via een digitale applicatie waarin ook voor de benodigde autorisaties wordt gezorgd.

In het financieel beleidsplan is een inschatting gemaakt van het minimale weerstandsvermogen op grond van risico's. Dit zijn de financiële basisrisico's van de school. Indien deze risico's optreden, kan het weerstandsvermogen aangewend worden om deze risico's af te dekken. De opbouw van het weerstandsvermogen is weergegeven in een bijlage bij het Financieel beleidsplan.

In het verslag van de toezichthouders (hoofdstuk 3) is door de toezichthouder ingegaan op de ondersteuning en advisering die zij geeft over beleidsvraagstukken.

KENGETALLEN

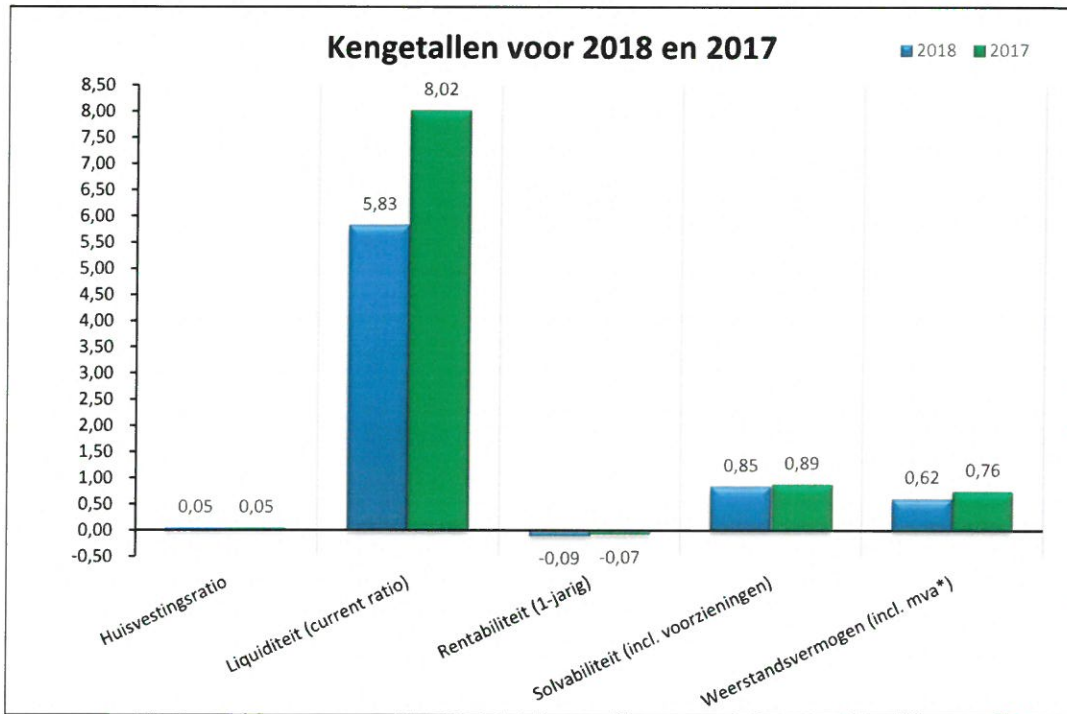
In onderstaande tabel zijn meerdere kengetallen opgenomen. Als er een signaleringswaarde is vastgesteld door de onderwijsinspectie dan staat deze vermeld. Indien bepaalde kengetallen erg afwijken ten opzichte van de signaleringswaarde, kan dit aanleiding zijn tot verder onderzoek naar een financieel risico door de onderwijsinspectie.

Een signaleringswaarde is echter geen norm voor de onderwijsinspectie.

Kengetal	2018	2017	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huisvestingsratio	0,05	0,05	groter dan 0,10
Liquiditeit (current ratio)	5,83	8,02	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	-0,09	-0,07	lager dan -0,10
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,85	0,89	kleiner dan 0,30
Weerstandsvermogen (incl. mva*)	0,62	0,76	kleiner dan 0,05

* mva: materiële vaste activa

Bovenstaande kengetallen zijn hieronder grafisch weergegeven.

Hierna vindt u de omschrijving en definitie per kengetal inclusief berekening.

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding weer tussen de huisvestingslasten en de totale lasten (inclusief financiële lasten).

- **Definitie:** Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten.

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
- Huisvestingslasten	50.187		46.812	
- Afschrijvingen gebouwen en terreinen	5.512		4.666	
Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen		55.699		51.478
- Totale lasten	1.232.837		1.126.585	
Som totale lasten		1.232.837		1.126.585
Kengetal:		0,05		0,05

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van groter dan 0,10.

De huisvestingsratio is voor 2018 lager dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2017 is de huisvestingsratio gelijk gebleven.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

- **Definitie:** De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen en vorderingen) en de kortlopende schulden.

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
- Liquide middelen	796.583		859.112	
- Vorderingen	74.241		61.448	
Vlottende activa		870.824		920.560
Kortlopende schulden		149.437		114.746
Kengetal:		5,83		8,02

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,75.

De liquiditeitsratio geeft aan dat 5,83 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit de posten benoemd in de toelichting op de balans onder 2.4 Kortlopende schulden.

De vereniging heeft op 31 december 2018 de beschikking over € 796.583 aan liquide middelen en daarnaast € 74.241 openstaan aan nog te ontvangen bedragen.

Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 149.437.

De liquiditeit is voor 2018 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2017 is de liquiditeitspositie gedaald.

In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en de totale baten.

- **Definitie:** Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
Resultaat		-101.265		-69.626
- Totaal baten	1.131.525		1.056.454	
- Financiële baten	47		505	
Som totaal baten inclusief financiële baten		1.131.572		1.056.959
Kengetal 1-jarig:		-0,09		-0,07

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde lager dan -0,10.

De rentabiliteit geeft aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat.

De vereniging heeft met de totale baten, te weten € 1.131.572, een resultaat behaald van -€ 101.265. Dit houdt in dat er naast de inzet van elke euro die ontvangen en besteed wordt er € 0,09 wordt ingeteerd op de reserves.

De rentabiliteit is voor 2018 hoger dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2017 is de rentabiliteitspositie gedaald.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

- **Definitie inclusief voorzieningen:** Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	706.001		807.266	
- Voorzieningen	127.603		126.154	
Som eigen vermogen en voorzieningen		833.604		933.420
Totaal vermogen		983.041		1.048.166
Kengetal:		0,85		0,89

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,30.

Deze definitie van de solvabiliteit geeft aan dat 85% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 15% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

De solvabiliteit is voor 2018 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2017 is de solvabiliteitspositie gedaald.

- **Definitie exclusief voorzieningen:** Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen.

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
Eigen vermogen		706.001		807.266
Totaal vermogen		983.041		1.048.166
Kengetal:		0,72		0,77

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor deze berekening van solvabiliteit.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorzien tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

- Definitie inclusief materiële vaste activa: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
Eigen vermogen		706.001		807.266
- Totaal baten	1.131.525		1.056.454	
- Financiële baten	47		505	
Som totaal baten inclusief financiële baten		1.131.572		1.056.959
Kengetal:		0,62		0,76

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is voor 2018 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2017 is het weerstandsvermogen gedaald.

- Definitie exclusief materiële vaste activa: Het eigen vermogen minus de materiële vaste activa gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	706.001		807.266	
- Materiële vaste activa	112.217		127.606	
Verschil eigen vermogen en materiële vaste activa		593.784		679.660
- Totaal baten	1.131.525		1.056.454	
- Financiële baten	47		505	
Som totaal baten inclusief financiële baten		1.131.572		1.056.959
Kengetal:		0,52		0,64

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor deze berekening van het weerstandsvermogen.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor geeft een indicatie hoe rijk een schoolbestuur is; dit om te signaleren of onderwijsorganisaties misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken.

- **Definitie:** De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
- Balans totaal	983.041		1.048.166	
- Materiële vaste activa gebouwen en terreinen	47.872		47.611	
Vershil balans totaal en materiële vaste activa gebouwen en terreinen		<u>935.169</u>		<u>1.000.555</u>
- Totaal baten	1.131.525		1.056.454	
- Financiële baten	47		505	
Som totaal baten inclusief financiële baten		<u>1.131.572</u>		<u>1.056.959</u>
Kengetal:		0,83		0,95

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor de kapitalisatiefactor.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

27